

آموزش سه تار

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

جلد اول
(مقدماتی)

تالیف و ویراستار:
فرهاد جوکار

سرشناسه	: جوکار، فرهاد، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: آموزش سه‌تار/ تالیف و ویراستار فرهاد جوکار.
مشخصات نشر	: شیراز: هنرساز، ۱۴۰۱ -
مشخصات ظاهری	: ج: مصور (رنگی)، پارتیسیون؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک	: ۹۷۹-۰۰-۹۰۱۴۶۸۲-۶-۹ ریال ۹۰۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
مندرجات	: ج.۱. مقدماتی
موضوع	: سه‌تار -- آموزش Setar (Iranian musical instrument) -- Instruction and study موسیقی برای سه‌تار -- پارتیسیون Setar music -- Scores and parts
رده بندی کنگره	: ۶۵۴MT
رده بندی دیویی	: ۷۲۳/۷۸۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۷۹۱۳۹
اطلاعات رگورد کتابشناسی	: فیبا

انتشارات هنرساز

Entesharate-honarsaz.ir

آموزش سه تار جلد اول

تالیف: فرهاد جوکار

E-MAIL: FARHADMUSIC88@GMAIL.COM

نوبت وسال چاپ: اول - سال ۱۴۰۱ / شمارگان ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۹-۰۰-۹۰۱۴۶۸۲-۶-۹

صفحه آرا: فرهاد جوکار / طراح جلد: فرهاد جوکار

چاپ و صحافی:

قیمت با سی دی: ۹۰۰۰۰۰ ریال

برای دانلود لوح فشرده از این دو روش اقدام فرمایید

از طریق تلگرام

از طریق وب سایت انتشارات

مرکز پخش: انتشارات هنر ساز / شیراز میدان پارسه خیابان خسروی ساختمان ستایش ۴ طبقه ۳ واحد ۱۲ / موبایل ۰۹۱۷۸۰۴۸۱۶۶

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست

شماره صفحه	عنوان
۱	زندگی نامه
۲	تقدیر
۳	مقدمه
۵	تئوری موسیقی
۷	نکاتی که باید در نوازندگی سازسه تار رعایت کرد
۸	معرفی نت دو
۹	معرفی نت ر
۱۱	معرفی نت می
۱۳	معرفی نت فا
۱۵	معرفی نت سل
۱۷	معرفی نت لا
۱۹	معرفی نت سی

شماره صفحه

عنوان

۲۱

معرفی نت دو

۲۳

معرفی ارزش زمانی چنگ

۲۴

آهنگ نغمه و باران

۲۵

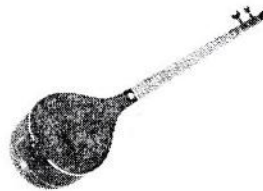
آهنگ سایه و چشمه

۲۶

آهنگ گل زیبا

مقدمه

سه تار

سه تار از سازهای زهی و مضرابی موسیقی ایرانی است که با ناخن انگشت اشاره دست راست نواخته می‌شود. این ساز، دارای ۴ سیم از جنس فولاد و برنج است که به موازات دسته، از کاسه تا پنجه کشیده شده‌اند. سه تار دارای ۲۵ پرده قابل حرکت از جنس روده‌ی حیوانات یا ابریشم است. صدای آن ظریف و تو دماغی و تا حدودی غمگین است و گستره صوتی آن از هنگام بم دو زیر خط حامل تا لا بمل بالای خط حامل و در نتیجه نزدیک به ۳ اکتاو است.

سه تار پیشتر هم خانواده با سازهایی چون دوتار و تنبور بوده است و امروزه به تار بسیار نزدیک‌تر است. در موسیقی دستگاهی ایران استفاده از سه تار بسیار رواج دارد؛ گرچه بیشتر برای تک‌نوازی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این ساز برای هر دستگاه کوک ویژه‌ای دارد ولی فاصلهٔ چهارم یا پنجم پایین رونده معمولاً بین سیم‌های اول و دوم ثابت است.

نوازندگان سه تار برای اجرای آن، در حالت نشسته روی زمین یا صندلی، کاسه ساز را به صورت مورب و با زاویهٔ ۴۵ درجه روی ران راست قرار داده و با سر انگشتان دست چپ روی پرده‌ها (دستان‌ها) ی روی دستهٔ سه تار حرکت می‌کنند و با انگشت اشاره دست راست خود به سیم‌ها ضربه می‌زنند. معمولاً برای نوازندگی فقط انگشتان اشاره، میانی، حلقه و در بعضی موارد انگشت کوچک دست چپ استفاده می‌شوند اما در آثار استادان، استفاده از انگشت شست برای پرده‌گیری روی سیم بم نیز کاربرد دارد. در حین نوازندگی سه تار، می‌توان با زخمه‌زدن نزدیک به خرک، صدا را کمی زبر و خشن کرد؛ و با انجام این کار نزدیک به گلوی ساز، صدایی نرم و ملایم و اصطلاحاً پخته‌تر تولید می‌شود.

در ساخت ساز سه تار از چوب معمولاً گردو و توت برای بدنه، صفحه و دسته و از فلز (برنج و فولاد) برای سیم‌ها و از استخوان برای تزئینات دسته، شیطانک و گاهی اوقات سیم‌گیر استفاده می‌شود.

تئوری موسیقی

بخشی از تئوری موسیقی جهت نوازندگی این ساز به صورت خلاصه و مفید ارائه شده است. می توانید از کتاب تئوری موسیقی استاد کمال پورتراب در کنار این کتاب استفاده کنید.

الفبای موسیقی :

سی	لا	سل	فا	می	ر	دو
B	A	G	F	E	D	C
Si	La	Sol	Fa	Mi	Re	Do

شکل‌های نوشتاری نتها بر اساس ارزش زمانی

نت گرد \bullet = درای ارزش زمانی ۴ ضرب می باشد

نت سفید ♩ = درای ارزش زمانی ۲ ضرب می باشد

نت سیاه ♪ = درای ارزش زمانی ۱ ضرب می باشد

نت چنگ ♫ = درای ارزش زمانی ۱/۲ ضرب می باشد

۵ خط حامل

نت ها روی ۵ خط نوشته می شود و این خطوط از پایین به بالا شمارش می شود که به آن ۵ خط حامل می

گویند حامل در این جا به معنی حمل کننده نت می باشد.

سکوتهای نقطه دار

سکوت گرد : دارای ارزش زمانی ۶ ضرب می باشد

سکوت سفید : دارای ارزش زمانی ۳ ضرب می باشد

سکوت سیاه : دارای ارزش زمانی ۱/۵ ضرب می باشد

سکوت چنگ : دارای ارزش زمانی ۱/۵ ضرب می باشد

میزان نما

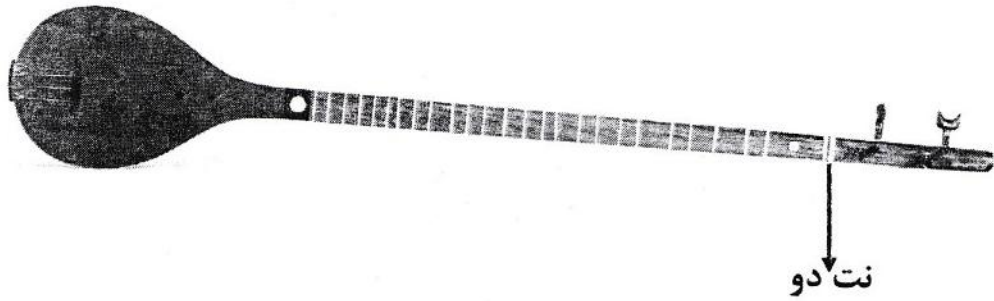
میزان نما در ۵ خط حامل بعد از کلید مربوطه به ساز قرار می گیرد و نشان دهنده وزن در آهنگ است.

اکول نوازندگی در ساز سه تار

نحوه نشستن و گرفتن ساز و نحوه قرار گیری انگشتان دو دست بر روی ساز

معرفی نت دو : هنگامی که دست باز سیم اول را می نوازیم.

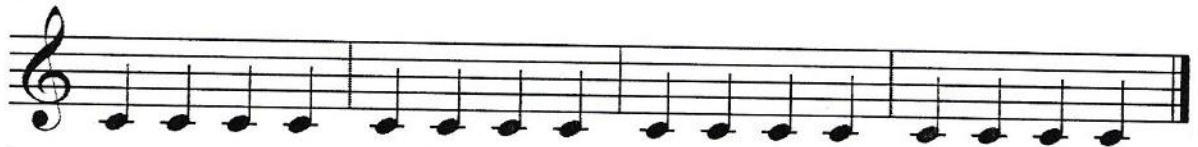

اجرای نت دو با ارزش زمانی سیاه

Tempo:60

5

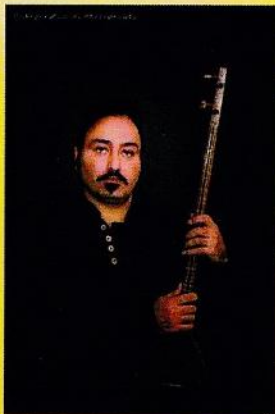

اجرای نت دو با ارزش زمانی سفید

5

مهندس فرهاد جوکار در ۸ اسفند سال ۱۳۶۰ در شهر زیبای شیراز به دنیا آمد و در ۶ سالگی وارد دنیای هیجان انگیز موسیقی شد، با ساز دشوار ویلن قدم در این عرصه نهاد که در حدود ۲ سال از محضر استاد بزرگوار همایون خرم بهره و آموزش گرفت در زمینه موسیقی کلاسیک در مقطع فوق لیسانس در ساز ویلن در دانشگاه هنر تهران پذیرفته شد و در نزد اساتیدی چون دکتر حسن ریاحی، دکتر مهسا خویی، دکتر امیر اشرف اریانفر، دکتر رامین آزاد اور، دکتر پیروز ارجمند، دکتر محمد سریر، آرمان نوروزی، هومن اتابکی، پیام گرایلی آموزش و بهره گرفت و این ساز به عنوان ساز تخصصی ایشان به شمار می رود و تا به امروز سازهای زیادی را از قبیل گیتار، سازدهنی، نی انبان، سه تار، فلوت، کلارینت، ساکسیفون، ویلن سل، ویولا، تار، آکاردئون، ملودیکا، پن فلوت، عود، سنتور، تنبور، بالابان، سرنا، تنبک، دف، را برای نوازندگی انتخاب کرده است. علاوه بر نوازندگی در این سازها و تحصیلات در زمینه موسیقی ایشان تحصیلات آکادمیک خود را در مرحله لیسانس در رشته مهندسی عمران و در مرحله فوق لیسانس در رشته معماری و عمران به پایان رسانید و در مقطع دکتری عمران در دانشگاه تهران پذیرفته شد. ایشان در سن ۱۹ سالگی وارد عرصه پژوهش در زمینه موسیقی و تدریس شد. پس از تلاش ۲۰ ساله در زمینه نوشتن کتاب های موسیقی موفق به نوشتن یک رپرتوار سه جلدی در سازهای مختلف شد که این رپرتوار در ۲۰ ساز مختلف بسط داده شده است. و آموزش را به ترتیب در خانه هنر دانشگاه استهبان به مدت ۲ سال و در دانشگاه یزد به مدت ۲ سال و در دانشگاه تهران به مدت ۳ سال و در شیراز در آموزشگاه موسیقی هزارستان، آموزشگاه موسیقی باران، آموزشگاه موسیقی نوا، به مدت ۲ سال مشغول تدریس موسیقی در زمینه سازهای مختلف شد و هم اکنون در آموزشگاه موسیقی پژواک به ریاست استاد گرامی آقای رهایی مشغول به تدریس موسیقی می باشد. ورهبری ارکستر فلارمونیک پژواک شیراز را که از شاگردانش تشکیل شده است را عهده دار است. برگزار کردن انجمن موسیقی در دانشگاه یزد و کنسرت های متعدد در این شهر به رهبری ایشان از جمله افتخارات وی در زمینه موسیقی می باشد.

9790901468252

پتهوون
مرکز موسیقی پتهوون شیراز

نشر هنرسانر

entesharate-honarsaz.ir

farahdmusic88@gmail.com